

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ
แก่ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์
ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

ดร. ภูมิศิริ ดำรงวุฒิ

คณะนิติศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chula
Chulalongkorn University

CLASS ACTION: EXAMPLE

Table 1: The Number of Class Action Settlements Approved by Federal Judges in 2006 and 2007 in Each Subject Area

<i>Subject Matter</i>	<i>Number of Settlements</i>	
	<i>2006</i>	<i>2007</i>
Securities	122 (40%)	135 (35%)
Labor and employment	41 (14%)	53 (14%)
Consumer	40 (13%)	47 (12%)
Employee benefits	23 (8%)	38 (10%)
Civil rights	24 (8%)	37 (10%)
Debt collection	19 (6%)	23 (6%)
Antitrust	13 (4%)	17 (4%)
Commercial	4 (1%)	9 (2%)
Other	18 (6%)	25 (6%)
Total	304	384

CLASS ACTION: EXAMPLE

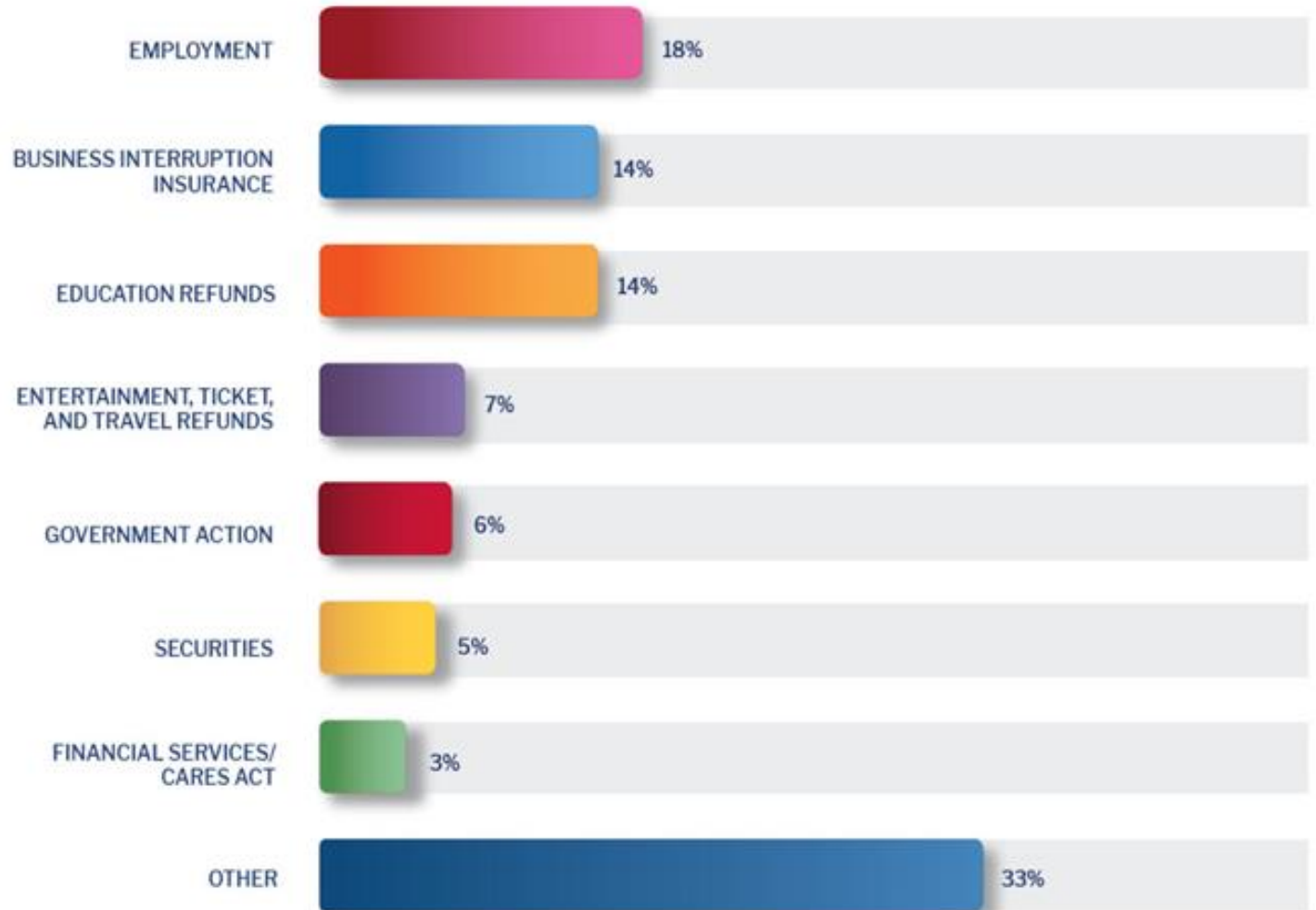
Table 4: The Total Amount of Money Involved in Federal Class Action Settlements in 2006 and 2007

<i>Subject Matter</i>	<i>Total Ascertainable Monetary Value in Settlements (and Percentage of Overall Annual Total)</i>			
	<i>2006 (n = 304)</i>		<i>2007 (n = 384)</i>	
Securities	\$16,728	76%	\$8,038	73%
Labor and employment	\$266.5	1%	\$547.7	5%
Consumer	\$517.3	2%	\$732.8	7%
Employee benefits	\$443.8	2%	\$280.8	3%
Civil rights	\$265.4	1%	\$81.7	1%
Debt collection	\$8.9	<1%	\$5.7	<1%
Antitrust	\$1,079	5%	\$660.5	6%
Commercial	\$1,217	6%	\$124.0	1%
Other	\$1,568	7%	\$592.5	5%
Total	\$22,093	100%	\$11,063	100%

NOTE: Dollar amounts are in millions. Includes all determinate payments in cash or cash equivalents (such as marketable securities), including attorney fees and expenses, as well as any in-kind relief (such as coupons) or injunctive relief that was valued by the district court.

SOURCES: Westlaw, PACER, district court clerks' offices.

CLASS ACTION: EXAMPLE 2021

การดำเนินคดีแบบกลุ่ม = นวัตกรรมทางกฎหมาย

Class
period

Opt-out

Contingent
fee

บัญญัติเพิ่มเติมไว้ใน
มาตรา 222/1 ถึง
มาตรา 222/49 แห่ง
ประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง ใน
ปี พ.ศ. 2558

LAW
CHULA

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
(Final Report)

โครงการศึกษาแนวทาง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ลงทุน ในตลาดหลักทรัพย์ในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

เสนอ
สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย

โดย

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พฤศจิกายน 2564

โจทย์

- ผู้ลงทุนที่ได้รับความเสียหายก็**สมควรที่จะได้รับการเยียวยา** แต่กลไกการฟ้อง**คดีแพ่งปกติ** หรือ **Derivative Suit** ยังไม่**ตอบโจทย์**
 - ดังนั้น **Securities Class Action** จึงน่าจะเป็นกลไกที่**สามารถช่วยเยียวยาและเสริมสร้างความเชื่อมั่น**ในหมู่ผู้ลงทุน
 - แต่ผ่านมาเกือบ 7 ปีแล้ว
 - แต่ผ่านมาเกือบ 7 ปีแล้ว Securities Class Action ยังไม่แพร่หลาย เพราะยังประสบ**ปัญหาและอุปสรรค**หลายประการ
-

วัตถุประสงค์

- ศึกษาเกี่ยวกับจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่เพื่อเป็นศูนย์กลางในการทำงานให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้ผู้ลงทุนที่ได้รับ ความเสียหายจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์
 - ทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินคดีแบบกลุ่มโดยย่อสำหรับบุคลากรในหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้น
 - นำเสนอกรอบเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้สำหรับการจัดอบรมและการเผยแพร่ความรู้
-

การดำเนินงาน

- ศึกษากฎหมายหลักทรัพย์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม
 - ศึกษาการดำเนินคดีหลักทรัพย์แบบกลุ่มในต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย
 - ประชุมร่วมกับ SET และ TIA เพื่อออกแบบแผนการดำเนินงาน
 - เข้าหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ หน่วยงาน TIA SET SEC ผู้พิพากษา และมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
-

FINDINGS

A top-down photograph of a melting ice cream cone on a grey concrete surface. The cone is partially melted, with white, pink, and orange scoops of ice cream. The cone's paper is pink with white floral patterns. At the bottom of the frame, the tips of two sneakers are visible: a white one on the left and a brown one on the right.

ทำไมการดำเนินคดีหลักทรัพย์แบบกลุ่มยังไม่เกิด?

- ทนายความไม่สนใจรับว่าความคดีแบบกลุ่ม
 - ไม่มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางประสานงานและรวบรวมข้อมูลให้แก่ผู้เสียหาย
 - สมาชิกกลุ่มอาจลดจำนวนลงลงระหว่างการดำเนินคดี
 - ยังไม่มีกระบวนการคัดกรองและยืนยันตัวตนของสมาชิกกลุ่มที่ชัดเจนรัดกุม
 - ผู้ถือหุ้นรายใหญ่อาจจะเข้ามามีอิทธิพลและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ถือหุ้นรายย่อย
 - คดีกลุ่มเป็นคดีที่มีค่าทุนทรัพย์สูง โจทก์จึงมีหน้าที่วางค่าฤชาธรรมเนียมที่สูง
 - ภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นไม่สามารถเป็นผู้แทนในการฟ้องร้องคดีแบบกลุ่มได้
-

เราศึกษาอะไรบ้าง?

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม
 - ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายหลักทรัพย์
 - ความผิดที่ผู้ลงทุนอาจฟ้องร้องคดีแบบกลุ่ม*
 - ตัวอย่างจากต่างประเทศ*
 - การเผยแพร่ความรู้และการอบรม*
 - การจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือ*
-

ความผิดที่ผู้ลงทุนอาจฟ้องร้องคดีแบบกลุ่ม

- การผิดสัญญา
 - ผิดนัดชำระหนี้ในตราสารหนี้
 - ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงตามสัญญาจนก่อให้เกิดความเสียหาย
 - ความผิดที่ละบุกรุกสิทธิเรียกร้องตามกฎหมาย
 - ก.ล.ต. ฟ้องแทนผู้ลงทุน
 - ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ทำให้เกิดความเสียหาย
 - ผู้ดูแลผลประโยชน์กองทุนรวมทำให้เกิดความเสียหาย
 - ต.ล.ท. ฟ้องแทนผู้ลงทุน
 - ผ่าฝืนคำสั่งเพิกถอนการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน
 - ผู้ลงทุนฟ้องเอง
 - แบบแสดงรายการข้อมูล/หนังสือชี้ชวนเป็นเท็จหรือขาดข้อมูลที่ต้องแจ้ง
 - กรรมการ/ผู้บริหาร เปิดเผยข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อมูล
 - กระทำ/งดเว้นการกระทำ ที่มีผลต่อการทำคำสั่งเสนอซื้อหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาต
 - ฟ้องเองในกรณีที่ ก.ล.ต. ต.ล.ท. ฟ้องแทนก็ได้
-

ความผิดที่ผู้ลงทุนอาจฟ้องร้องคดีแบบกลุ่ม

- ความผิดตามกฎหมายที่อาจฟ้องละเมิด
 - ความผิดเกี่ยวกับการทุจริต
 - กลความผิดเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาต
 - กลุ่มความผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล
 - ความผิดเกี่ยวกับการสร้างราคา
 - ความผิดเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายใน
 - ความผิดเกี่ยวกับการครอบงำกิจการ
-

ความผิดตาม
กฎหมายที่อาจ
ฟ้องละเมิด

มีการกระทำความผิด

Violation

การกระทำความผิดเป็นสาเหตุให้

Causation

เกิดความเสียหาย

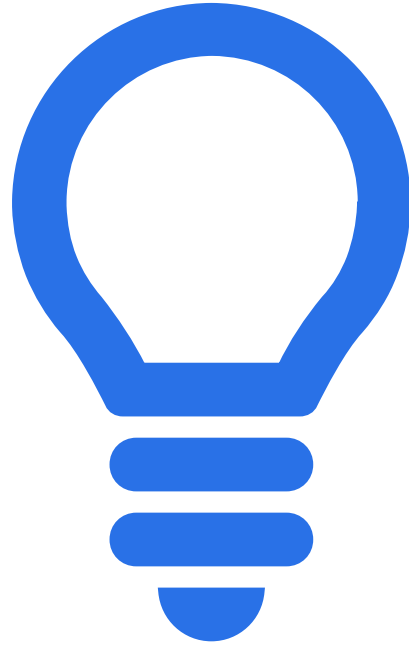
Damage

ตัวอย่างขอบเขตของกลุ่มผู้เสียหาย

ประเภทความผิด	ช่วงเวลา (class period)	สมาชิกกลุ่ม
การผิดสัญญา	ตั้งแต่เริ่มสัญญาเป็นต้นไป	ผู้ถือสัญญา
การเปิดเผยข้อมูล	ตั้งแต่เกิดการกระทำความผิดจนถึงเวลาที่ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ	ผู้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์
การเสนอขายหลักทรัพย์โดยไม่ได้รับอนุญาต	ตั้งแต่มีการขายหลักทรัพย์เป็นต้นไป	ผู้ซื้อหลักทรัพย์
การทุจริตของกรรมการผู้บริหาร	ตั้งแต่มีการกระทำทุจริตจนถึงเวลาที่การกระทำทุจริตเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ	ผู้ถือหลักทรัพย์
การสร้างราคา	ตั้งแต่เริ่มมีการสร้างราคาเป็นต้นไปจนราคาของหลักทรัพย์กลับสู่ระดับปกติ	ผู้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์
การใช้ข้อมูลภายใน	ตั้งแต่เริ่มมีการใช้ข้อมูลภายในจนข้อมูลภายในนั้นเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ	ผู้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์
การครอบงำกิจการ	ตั้งแต่ช่วงที่เริ่มมีข้อเสนอเกี่ยวกับการครอบงำกิจการจนถึงช่วงที่การครอบงำกิจการสิ้นสุด	ผู้ถือหลักทรัพย์

บทเรียนจาก SECURITIES CLASS ACTION ในต่างประเทศ

- ส่วนใหญ่กฎหมายจะบัญญัติให้ผู้ลงทุนมีสิทธิเรียกร้อง ไม่ต้องฟ้องละเมิด ไม่ต้องแสดง Causation (USA CAN AUS)
 - Securities Class Action เกิดได้เมื่อมีปัจจัยสนับสนุนที่เหมาะสม
 - มี Demand & Supply และตลาดเสรี (USA)
 - มีธุรกิจเงินทุนเพื่อการฟ้องคดีแบบกลุ่ม (AUS)
 - มีการสนับสนุนจากรัฐ เช่น กองทุนช่วยเหลือในการฟ้องคดีแบบกลุ่ม
-

RECOMMENDATIONS

การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวก

- การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม
 - เช่น ฐานความผิด ลักษณะของคดี ขั้นตอน สิทธิของสมาชิกกลุ่ม การรวบรวมพยานหลักฐาน การคำนวณความเสียหาย อายุความ
 - การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎระเบียบ
 - เช่น เบาะแส ช่วงเวลาในการกระทำความผิด ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับ ความเสียหาย ขอบเขต
 - การอบรมความรู้เกี่ยวกับการดำเนินคดีหลักทรัพย์แบบกลุ่ม
 - Press Release ประชาสัมพันธ์กับสื่อสารมวลชนเป็นวงกว้าง
 - Workshop ระดมความคิดผู้รู้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - Training อบรมให้ความรู้
 - ผู้ลงทุน >> ทนายความ >> ผู้มีส่วนได้เสีย >> หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
-

การให้ความช่วยเหลือผู้ลงทุนในการตั้งกลุ่มและรวมกลุ่มผู้เสียหายเบื้องต้น

- การรวบรวมรายชื่อสมาชิกกลุ่มผู้เสียหายเบื้องต้น
 - เก็บรวบรวมรายชื่อผู้เสียหายในคดีหลักทรัพย์หลายคดีที่ติดต่อเข้ามา โดยแยกไปตามขอบเขตของกลุ่ม
 - การหาและประเมินตัวแทนโจทก์
 - โจทก์สามารถแสดงถึงความเสียหายของตน
 - มีความพร้อม เช่น มีเวลา มีทุนทรัพย์พอที่จะสำรองจ่าย มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักทรัพย์ และการดำเนินคดีแบบกลุ่ม
 - เป็นตัวแทนสมาชิกกลุ่มรายอื่นได้อย่างเป็นธรรม คือ
 - ไม่เลือกตัวแทนโจทก์ที่สุ่มเสี่ยงว่าจะมีความสัมพันธ์หรือผลประโยชน์ทับซ้อน
 - ไม่ควรเลือกตัวแทนโจทก์ที่มาจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ จนอาจเป็นผลเสียต่อผู้ลงทุนรายย่อย
 - ควรเลือกตัวแทนโจทก์ที่เชื่อถือได้
-

การสนับสนุนหลังจากการจัดตั้งกลุ่ม

- สร้างความเชี่ยวชาญและจัดทำบัญชีรายชื่อทนายความ
 - การสร้างความเชี่ยวชาญให้ทนายความเพื่อดำเนินคดีหลักทรัพย์แบบกลุ่ม
 - เชิญชวนทนายความจากเครือข่ายทนายความมาพัฒนาอบรมทนายความให้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหลักทรัพย์ และการดำเนินคดีแบบกลุ่ม
 - เก็บรวบรวมรายชื่อและช่องทางการติดต่อของทนายความที่ผ่านการอบรม
 - การจัดทำบัญชีรายชื่อทนายความที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีหลักทรัพย์แบบกลุ่ม
 - เลือกจากทนายความเครือข่ายที่เคยผ่านการอบรมและทนายความคนอื่น ๆ ที่มีความรู้ความเข้าใจ
 - เมื่อตั้งกลุ่มแล้ว สามารถส่งรายชื่อทนายความจากบัญชีรายชื่อต่อผู้เสียหายให้สามารถเลือกได้
 - การกำหนดภาระหน้าที่ของทนายความ
 - หนังสือรับทราบภาระหน้าที่ของทนายความที่กำหนดภาระหน้าที่ของทนายความภายใต้การสนับสนุนของศูนย์ฯ เช่น ทนายความทราบว่าคดีแบบกลุ่มที่ทำอยู่ภายใต้การสนับสนุนของศูนย์ฯ และยินยอมจะทำตามนโยบายของศูนย์ฯ ทนายความจะไม่ถอนตัว
 - ควรจะมีการประเมินทนายความที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ ทุก 1 ปี
-

การสนับสนุนทางการเงิน

- ช่วยเหลือให้กลุ่มผู้เสียหายได้รับบริการในอัตราที่เหมาะสม เช่น
 - ต่อรองค่าบริการกับทนายความในบัญชีรายชื่อให้ได้ค่าบริการที่เหมาะสม
 - ช่วยแนะนำหนังสือพิมพ์ที่มีราคาค่าพื้นที่ประกาศที่เหมาะสม และช่วยเจรจาท่อรองกับหนังสือพิมพ์ที่แนะนำเพื่อให้ได้ราคาที่เข้าถึงได้
 - แนะนำให้ตัวแทนโจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล
 - เป็นตัวกลางระดมทุนโดยการรับบริจาค
 - เป็นคนกลางในการประชาสัมพันธ์เพื่อระดมทุนบริจาค
 - ดูแล ประสานงาน และถือเงินของผู้บริจาคเพื่อจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินคดี
 - ขอรับทุนจากกองทุนช่วยเหลือในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม
 - เขียนโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานกลางที่มีได้มีส่วนได้เสีย เช่น CMDF หรือกองทุนยุติธรรม
 - เมื่อได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนแล้ว สามารถใช้เงินได้หลายรูปแบบ เช่น ให้เปล่า ให้เป็นเงินสำรองค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าดำเนินการในอัตราที่เป็นธรรม
-

การสนับสนุน/ดำเนินการในด้านอื่น ๆ

- ช่วยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อดำเนินคดีแบบกลุ่ม
 - การจัดการข้อมูลส่วนบุคคล
 - ช่วยประสานงานกับหน่วยงานกำกับดูแล
 - เช่น ติดต่อประสานงานหรือขอเอกสาร หรือในแนวทางการทำงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแล ทำหนังสือบันทึกข้อตกลงความเข้าใจระหว่างองค์กร (MOU)
 - ช่วยประสานงานหาทนายความใหม่ในกรณีทนายความถอนตัว
 - การประสานงานเพื่อขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
 - จัดหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้คำปรึกษาแก่ทนายความ
 - ติดต่อและจัดทำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการดำเนินคดีแบบกลุ่มและด้านกฎหมายหลักทรัพย์
-

QUESTIONS

